

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE:

Petra Buljević Zdjelarević, Ured za odnose s javnošću
Institut Ruđer Bošković
T. +385 (1) 457-1269, (99) 267-95-14
E: info@irb.hr
www.irb.hr

Zagreb, 22. ožujka 2015.

IRB ugostio srednjoškolce na pripremama za olimpijadu iz kemije

Kako se financiraju, gdje se školuju i s kakvim se problemima suočavaju najbolji hrvatski olimpijci iz kemije?

Institut Ruđer Bošković (IRB) ovaj tjedan imao je čast ugostiti dvadesetak srednjoškolaca koji se marljivo pripremaju za Međunarodnu kemijsku olimpijadu 2015. godine. Riječ je o najboljim učenicima iz cijele Hrvatske koji nakon temeljitih priprema polažu izlučni ispit, a četvero najboljih ima priliku predstavljati hrvatsku na Međunarodnoj olimpijadi ove godine u srpnju u Azerbajdanu.

Uzmemo li u obzir da Međunarodne olimpijade posljednjih nekoliko godina okupljaju preko dvjesto učenika iz 54 zemlje svijeta, sudjelovanje naših učenika jaka je promocija Hrvatske na svjetskom tržištu znanja. Naime, naši učenici, zahvaljujući vlastitoj upornosti i marljivosti te entuzijazmu i velikom trudu svojih profesora i mentora, redovito od 2000. godine sudjeluju na međunarodnim olimpijadama iz kemije na kojima svake godine postižu zapažene uspjehe. Trideset i dvije osvojene medalje, koje su naši učenici osvojili od 2000. godine do danas, potvrda su kvalitete naših učenika, njihovih nastavnika i mentora.

"Pripreme za olimpijadu organizira Hrvatsko kemijsko društvo, a provodi ih skupina sveučilišnih nastavnika i znanstvenika s Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta (FBF), Prirodoslovno-matematičkog fakulteta (PMF) i IRB-a te bivših olimpijaca. Voditelji priprema su prof. dr. sc. Branka Zorc (FBF-a) i prof. dr. sc. Tomislav Cvitaš (PMF). S Ruđera u priprema sudjelujemo kolega Marko Košiček, koji je još kao srednjoškolac osvojio brončanu olimpijsku medalju, i ja." – objašnjava dr. sc. Tomislav Portada, znanstveni suradnik u Zavod za organsku kemiju i biokemiju IRB-a i mentor olimpijcima.

Problemi s financiranjem

Pripreme se, kao i natjecanje, sastoje od teorijskog i praktičnog dijela, a održavaju se većinom na Kemijskom odsjeku PMF-a i na IRB-u. Nakon teorijskog dijela učenici pišu izlučni ispit, a četvero učenika s najboljim rezultatom kvalificira se za praktični (tj. eksperimentalni) dio priprema koji se većim dijelom odvija na Kemijskom odsjeku PMF-a i IRB-u.

Na pitanje koji su najčešći problemi s kojima se susreću, mentori će se skoro jednoglasno složiti oko problema kojeg imaju s financiranjem kao i s činjenicom da u hrvatskim školama nije dovoljno zastupljen praktični dio nastave (eksperimenti u kemiji i sl.).

Dio troškova pokriva Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS), međutim za ovakva su se natjecanja sredstva tijekom godina sustavno smanjivala, no ipak su, srećom, uspjeli osigurati

podršku sponzora bez kojih ne bi mogli izvest pripreme niti sudjelovati na olimpijadi, kako ističu voditelji priprema¹.

Ovakvo stanje s financiranjem dovelo je do toga da su se 2012. i 2013. godine mentori i učenici našli u situaciji kada je postojala ozbiljna prijetnja da neće moći otputovati na olimpijadu, unatoč mjesecima priprema. Zamislite da se naši nogometaši nađu u situaciji da nakon dugih priprema zbog manjka financijskih sredstava ne mogu otići na veliko međunarodno natjecanje, iako su sredstva potrebna za olimpijadu oko deset puta manja od onih koje primjerice nogometni savez mora plaćati kao kazne zbog nedoličnog ponašanja hrvatskih navijača na utakmicama, ističu voditelji.

Hrvatski olimpijci na Harvardu i Cambridgeu

Zapaženi rezultati u državama kao što su Japan, Kina, ili SAD učenicima omogućavaju direktne upise na najbolje fakultete i vrijedne stipendije. Također, u SAD-u oni koji žive blizu sveučilišta mogu još u školi upisivati i slušati nastavu na sveučilištu, koja im se priznaje kao školska nastava. Naši susjedi Austrijanci su opremili pojedine škole da mogu poslužiti za eksperimentalnu nastavu bitno šire okoline. U tim se školama dodatno pripremaju kandidati za olimpijski tim što se kasnije potvrđuje i kroz rezultate.

Iskustvo hrvatskih olimpijaca pokazalo je da učenici koji su sudjelovali u olimpijadama poslije budu među najboljim studentima, odabiru zanimanje znanstvenika i postižu zapažene karijere i rezultate u znanosti.

"Dva puta su naši učenici osvojili zlatne medalje. Prvi zlatni olimpijac bio je Ivan Kasal (2002. godine u Groningenu). Njemu je ponuđena stipendija za studij kemije na poznatom Sveučilištu Stanford u Kaliforniji. Nakon završenog studija prešao je na Harvard, gdje je doktorirao i sada je u Brisbaneu u Australiji na poslijedoktorskom istraživanju. Filip Vranješević naš je najuspješniji olimpijac, sudjelovao je na tri olimpijade: 2009. u Cambridgeu kao učenik drugog razreda osvojio je broncu, 2010. srebrnu medalju u Tokiju i 2011. zlatnu medalju na olimpijadi u Ankari. Njemu su Britanci ponudili stipendiju za studij prirodnih znanosti u Cambridgeu, također jednom od najuglednijih sveučilišta u svijetu. Sada je tamo student treće godine, i tijekom praznika pomaže u pripremanjima naših olimpijaca. Ministarstvo bi se trebalo potruditi i takvim talentima ponuditi atraktivne uvjete istraživanja i privući ih na povratak u domovinu." – zaključuje prof. Cvitaš² s Kemijskog odsjeka PMF-a i voditelj priprema.

Interaktivni laboratoriji dostupni školama - **daleka budućnost ili...?**

Institut Ruđer Bošković je, potaknut ovom situacijom kao i brojnim povećanim interesom javnosti, posebice škola za rad i istraživanja na IRB-u, a koja se očituje i u 20.000 posjetitelja koji su tijekom posljednjih godina posjetili Institut u sklopu manifestacije Otvorenih dana, razradio nacrt za prijedlog projekta znanstvenog parka na IRB-u.

¹ Osvrti, Kemija u industriji, Vol.63, No.1-2, siječanj 2014.
(http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=167965)

² Osvrti, Kemija u industriji, Vol.63, No.1-2, siječanj 2014.
(http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=167965)

"Ovakav park bi bio otvoren za sve posjetitelje tijekom cijele godine. U sklopu parka bi se, uz brojne interaktivne i multimedijalne sadržaje, našli i laboratoriji u kojima bi učenici i profesori mogli dolaziti i raditi praktičnu nastavu odnosno raditi pokuse u laboratoriju u najvećoj znanstveno-istraživačkoj instituciji u RH. Pored toga, nadamo se da bi 'Ruđerov' park u skorijoj budućnosti mogao djelovati kao 'predgrađe' jednog pravog znanstvenog centra po uzoru na međunarodne centre kao što su 'Kopernicus' u Varšavi ili 'Nemo' u Amsterdamu. Projekt znanstvenog parka na IRB-u prezentiran je odgovornim institucijama i očekujemo da ćemo zbog odgovornosti koju imamo prema najmlađima projekt uspjeti i ostvariti.

Pametna država zna da treba uložiti u darovite pojedince, na svima nama je da svaki u svom dijelu preuzmemo odgovornost i djelujemo" – zaključio je ravnatelj IRB-a dr. sc. Tome Antičić.

KORISNE POVEZNICE:

<http://www.icho2015.msu.az/>

http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=167965

http://www.hp.d.hr/priroda/preview/Kemijska_olimpijada_2012.pdf

DODATNE INFORMACIJE:

Odabir, pripremu i odlazak naše ekipe na Međunarodne kemijske olimpijade organizira Državno povjerenstvo za provedbu natjecanja i susreta iz kemije, koje djeluje pri Hrvatskom kemijskom društvu i Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Kao zlatni sponzori olimpijcima su 2014. godine velikodušno pomogli: Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, INA – Industrija nafte d. d., Ljekarna Zubović, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Propharma d. o. o., Providens d. o. o., Turistička zajednica grada Zagreba. **Srebrni sponzori bili su** Ljekarna Splitsko-dalmatinske županije, Ljekarna Tomljanović, Ljekarne Iličić, Ljekarne Kalenić, Medical Intertrade d. o. o., Osječko-baranjska županija, Primorsko-goranska županija, Zagrebačka županija, a **brončani** Biomax, Brač fini sapuni, Europharma d. o. o., Istarske ljekarne, LaserPlus, Ljekarna Anđelka Slepčević, Ljekarna Ankica Čelina, Ljekarna Baturina, Ljekarna Čunović Marija, Ljekarna Grahovac Irena, Ljekarna Kaić, Ljekarna Krenić, Ljekarna Milena Ladavec, Ljekarna Škunca Snježana, Ljekarna Vera Crkvenčić, Ljekarna Vlatka Obadin, Ljekarna Zora Šeremet, Ljekarne Matej, Ljekarne Štrkalj, Olival d. o. o., Privatna ljekarna Klunić Mirela, Sablek Ljerka Medicinsko-biokemijski laboratorij, Školska knjiga.